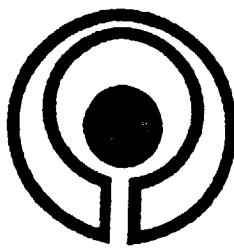

بعونک یا لطیف

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
۱۳۸۲ / ۷ / ۲۰

پایان نامه
۱۳۸۲ / ۷ / ۲۰

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد گفتار درمانی

عنوان:

بررسی تفاوت نیمرخهای زبان بیانی از دیدگاه پیمانه ای در کودکان

۵ ساله عقلی سندرم داون و کودکان طبیعی

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر رضا نیلی پور

اساتید مشاور:

سرکار خاتم فریبا یادگاری

و

جناب آقای دکتر انوشیروان کاظم نژاد

پژوهشگر: فاطمه رضوانی

تابستان ۱۳۸۲

تقدیر و تشکر:

با سپاس فراوان از استاد ارجمند جناب آقای دکتر رضا
نیلی پور که راهنمایی این پژوهش را پذیرفتند.

با تشکر از سرکارخانم فریبا یادگاری و جناب آقای دکتر
انوشیروان کاظم نژاد که دانش گرانبهای خود را در اختیار
اینجانب قرار دادند.

با قدردانی از سرکارخانم دکتر لیلی حیاتی، جناب آقای علی
قربانی و سرکار خانم طاهره سیما شیرازی که از راهنماییهای
بی دریغشان بهره مند شدم و با تشکر از همه عزیزانی که در
تدوین این مجموعه یاریم نمودند.

تقدیم به:

پدرم، عزیزی که تکیه گاه زندگیم است.

مادرم، یگانه ای که آرامش بخش روح و

جانم است.

(شنه تمصیلی: گفتار درمانی

نام و نام خانوادگی: فاطمه (ضوانی چونقانی

مقطع: کارشناسی ارشد

استاد راهنمای: جناب آقای دکتر (ضا نیلی پور)

اساتید مشاور: سرگار خانه فربنا یادگاری و جناب آقای دکتر انوشیروان گاظمی نژاد

عنوان: بررسی تفاوت نیمرفه‌های زبان بیانی از دیدگاه پیمانه‌ای در گودکان ۵ ساله عقلی سندروم

داون و گودکان طبیعی

چکیده:

سطوح زبانی گودکان عقب مانده ذهنی بطور کامل قابل مقایسه با عملکرد زبانی

افراد طبیعی نیست و اجزای مختلف تشکیل دهنده زبان در هر فرد با هم تفاوت بسیاری

دارد بعنوان مثال اختلال در سطح نحو به اندازه اختلال در سطح واژگان بیانی نیست و

میزان اختلال در هر سطح با هم دیگر تفاوت دارد که این مسئله پیمانه‌ای بودن زبان را

طرح می‌کند.

در این پژوهش زبان بیانی شامل نحو بیانی، واژگان بیانی و تولید کلمه است و

هدف اصلی در پژوهش حاضر بررسی این سه جنبه مهم زبان بیانی و بررسی تفاوت

نیمرخ زبان بیانی گودکان سندروم داون با گودکان طبیعی است.

در این پژوهش از آزمون رشد زبان استفاده گردید.

جمعاً ۲۸ نفر بعنوان نمونه شامل ۱۴ کودک دارای سندروم داون و ۱۴ کودک طبیعی

انتخاب گردید.

روشهای آماری مورد استفاده عبارتند از: آزمون تی، آزمون تی زوجی، آزمون

Least significant Difference، آزمون ANOVA، آزمون Mann-whitney u

پس از آزمون فرضیه‌های پژوهش توسط روش‌های آماری ذکر شده، نتایج زیر

بدست آمد:

الف

- ۱- در کودکان سندرم داون ۵ ساله عقلی واژگان بیانی و تولید بهتر از تکمیل دستوری بود ر تفاوت معنی داری بین آنها وجود داشت یعنی احتمال دارد که واژگان بیانی، تولید و نحو بیانی بصورت پیمانه های مجزا و مستقل از هم باشند.
- ۲- نتایج نشان داد که نیمرخ زبان بیانی در کودکان طبیعی ۵ ساله بهتر از نیمرخ زبان بیانی در کودکان سندرم داون ۵ ساله عقلی بود.
- ۳- در هر گروه، فعالیت سیستم نحوی مجزا و مستقل از سیستم واجی بود.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
الف	چکیده به فارسی
پ	فهرست مطالب
خ	فهرست جداول
۱	فصل اول: طرح تحقیق
۲	۱-۱ مقدمه
۳	۱-۲ تعریف موضوع تحقیق
۴	۱-۳ اهداف
۴	۱-۳-۱ هدف کلی
۴	۱-۳-۲ اهداف ویژه
۷	۱-۴ فرضیه‌ها
۷	۱-۵ روش انجام تحقیق
۸	۱-۶ اهمیت و ارزش تحقیق
۹	۱-۷ تعریف اصطلاحات و واژدها
۹	۱-۷-۱ زبان بیانی
۹	۱-۷-۲ نحو
۱۰	۱-۷-۳ تکوازشناسی
۱۰	۱-۷-۴ تکمیل دستوری
۱۱	۱-۷-۵ واژگان بیانی
۱۱	۱-۷-۶ تولید کلمه
۱۱	۱-۷-۷ میانگین طول گفتہ

کهفهست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	۱-۷-۸ غنای واژگانی
۱۲	۱-۷-۹ سن عقلی غیر کلامی
۱۲	۱-۷-۱۰ سندروم داون
۱۲	۱-۷-۱۱ آزمون رشد زبان
۱۲	۱-۸ محدودیتهای تحقیق
۱۴	فصل دوم: مباحث نظری
۱۵	۱-۲-۱ مقدمه
۱۵	۲-۲-۱ گفتار و زبان
۱۵	۲-۲-۱ مقدمه (تاریخچه)
۱۷	۲-۲-۲ تعریف زبان
۱۷	۲-۳-۱ تعریف زبان از دیدگاه زبانشناسی
۱۸	۲-۳-۲ تعریف زبان از دیدگاه روانشناسی
۱۹	۴-۲-۴ دیدگاههای مربوط به تفاوت زبان کودکان طبیعی با زبان کودکان
۱۹	۴-۲-۴-۱ عقب‌مانده‌ذهنی
۲۰	۴-۲-۴-۲ دیدگاه پیمانه‌ای
۲۲	۴-۲-۱ پیمانه‌ها و حوزه اختصاصی
۲۵	۴-۲-۲ پیمانه‌های مستقل
۲۶	۴-۲-۳ پیمانه‌های ذهنی
۲۷	۵-۲ مقایسه دیدگاه پیمانه‌ای چامسکی با دیدگاه رشدی پیازه
۳۱	۶-۲ شواهد بدست آمده در حمایت از فرضیه پیمانه‌ای

صفحه	عنوان
۴۱	۲-۲ نتایج تحقیقات رشد زبان در افراد سندروم داون ۷
۴۱	۲-۲-۱ رشد واجی و صوتی در سندروم داون .....
۴۳	۲-۲-۲ رشد کاربردشناسی و ارتباطی در سندروم داون.....
۴۶	۲-۲-۳ رشد واژگانی در سندروم داون.....
۴۷	۲-۲-۴ رشد ساخت واژه و نحو در سندروم داون.....
۴۹	۲-۲-۵ خلاصه‌ای از اکتساب زبان در سندروم داون.....
۵۰	۲-۳ معرفی برخی آزمونهای زبان .....
۵۳	۲-۴ مروری بر تحقیقات انجام شده در رابطه با موضوع پژوهش حاضر .....
۵۳	۲-۴-۱ شیوه‌های همتاسازی رایج در مطالعات زبان افراد عقب‌مانده ذهنی .....
۵۳	۲-۴-۱-۱ همتاسازی براساس سن تقویمی .....
۵۳	۲-۴-۱-۲ همتاسازی براساس سن عقلی .....
۵۴	۲-۴-۱-۳ همتاسازی براساس سطح رشد زبانی .....
۵۴	۲-۴-۲ پژوهش‌های خارجی .....
۵۷	۲-۴-۳ پژوهش‌های داخلی .....
۵۹	فصل سوم: روش تحقیق.....
۶۰	۳-۱ مقدمه .....
۶۰	۳-۲ جامعه آماری .....
۶۰	۳-۳ نمونه و روش نمونه‌گیری .....
۶۱	۳-۴ روش جمع آوری اطلاعات و ابزار تحقیق .....
۶۶	۳-۵ روش‌های آماری .....
۶۷	۳-۶ متغیرها .....

صفحه	عنوان
۶۸	۳-۱ متغیرهای زمینه‌ای
۶۹	۳-۲ متغیرهای کنترل
۶۹	۳-۳ متغیر مداخله‌گر
۷۰	فصل چهارم: یافته‌های تحقیق
۷۱	۴-۱ مقدمه
	۴-۲ مقایسه شاخصهای آماری واژگان بیانی با تکمیل دستوری و تولید کلمه در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون و طبیعی
۷۱	۴-۳ مقایسه امتیاز شاخص آماری تکمیل دستوری، واژگان بیانی، تولید کلمه، میانگین طول گفته و غنای واژگانی در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون و طبیعی
۷۴	۴-۴ مقایسه شاخصهای آماری تکمیل دستوری، واژگان بیانی و تولید کلمه در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون
	۴-۵ مقایسه آماری تکمیل دستوری، واژگان بیانی و تولید کلمه در کودکان ۵ ساله عقلی طبیعی
۸۱	۴-۶ مقایسه همزمان میانگین شاخصهای آماری تکمیل دستوری، واژگان بیانی و تولید کلمه در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون
۸۳	۴-۷ مقایسه همزمان میانگین شاخصهای آماری تکمیل دستوری، واژگان بیانی و تولید کلمه در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون
۸۶	فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری
۸۷	۵-۱ مقدمه
۸۸	۵-۲ نتایج مقایسه درون گروهی در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون
	۵-۳ نتیجه مقایسه تکمیل دستوری با واژگان بیانی در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون

صفحه	عنوان
۸۸	۲-۲-۵- نتیجه مقایسه تکمیل دستوری با تولید کلمه در کودکان ۵ ساله عقلی سندروم داون
۸۸	۲-۳-۵- نتیجه مقایسه واژگان بیانی با تولید کلمه در کودکان ۵ ساله عقلی سندروم داون
۸۹	۲-۵- نتایج مقایسه درون گروهی در کودکان ۵ ساله طبیعی
۸۹	۱-۳-۵- نتیجه مقایسه تکمیل دستوری با واژگان بیانی در کودکان ۵ ساله طبیعی
۸۹	۲-۳-۵- نتیجه مقایسه تکمیل دستوری با تولید کلمه در کودکان ۵ ساله طبیعی
۸۹	۳-۳-۵- نتیجه مقایسه واژگان بیانی با تولید کلمه در کودکان ۵ ساله طبیعی
۹۰	۴-۵- نتایج مقایسه بین گروهی کودکان ۵ ساله عقلی سندروم داون و کودکان طبیعی
۹۰	۱-۴-۵- نتیجه مقایسه تکمیل دستوری کودکان ۵ ساله عقلی سندروم داون با کودکان طبیعی
۹۰	۲-۴-۵- نتیجه مقایسه واژگان بیانی کودکان ۵ ساله عقلی سندروم داون با کودکان طبیعی
۹۰	۳-۴-۵- نتیجه مقایسه تولید کلمه کودکان ۵ ساله عقلی سندروم داون با کودکان طبیعی
۹۰	۴-۴-۵- نتیجه مقایسه میانگین طول گفته کودکان ۵ ساله عقلی سندروم داون با کودکان طبیعی
۹۱	سندروم داون با کودکان طبیعی

کهفه است مطالب

صفحه	عنوان
۹۱	۴-۵-۵ نتیجه مقایسه غنای واژگانی کودکان ۵ ساله عقلی سندروم داون با کودکان طبیعی
۹۲	۵-۵ بحث و نتیجه‌گیری
۹۵	۶-۵ کاربرد عملی
۹۷	۷-۵ پیشنهادات
	منابع فارسی
	منابع انگلیسی
	پیوست‌ها
	چکیده به انگلیسی

فهرست جداول

جدول ۱-۳-۱ فراوانی متغیرهای نظیر تعداد، جنس، سن تقویمی و پراکندگی جغرافیایی در نمونه‌های مورد مطالعه ۶۱
جدول ۲-۳-۱ ضرایب اعتبار خردآزمونها در عقب‌ماندگی ذهنی و روایی خردآزمونها. ۶۵
جدول ۴-۲-۱ مقایسه شاخص آماری تکمیل دستوری در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون و طبیعی ۷۱
جدول ۴-۲-۲ مقایسه شاخص آماری واژگان بیانی در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون و طبیعی ۷۲
جدول ۴-۲-۳ مقایسه شاخص آماری تولید کلمه در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون و طبیعی ۷۲
جدول ۴-۲-۴ مقایسه شاخص آماری میانگین طول گفته در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون و طبیعی ۷۳
جدول ۴-۲-۵ مقایسه شاخص آماری غنای واژگانی در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون و طبیعی ۷۳
جدول ۴-۳-۱ مقایسه امتیاز شاخص آماری تکمیل دستوری در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون و طبیعی ۷۴
جدول ۴-۳-۲ مقایسه شاخص آماری واژگان بیانی در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون و طبیعی ۷۵
جدول ۴-۳-۳ مقایسه امتیاز شاخص آماری واژگان بیانی در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون و طبیعی ۷۶
جدول ۴-۳-۴ مقایسه امتیاز شاخص آماری تولید کلمه در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون و طبیعی ۷۷

جدول ۴-۳-۵ مقایسه میزان شاخص آماری میانگین طول گفته در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون و طبیعی ۷۸
جدول ۴-۳-۶ مقایسه میزان شاخص آماری غنای واژگانی در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون و طبیعی ۷۹
جدول ۴-۴-۱ مقایسه شاخصهای آماری تکمیل دستوری و واژگان بیانی در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون ۸۰
جدول ۴-۴-۲ مقایسه شاخصهای آماری تکمیل دستوری و تولید کلمه در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون ۸۰
جدول ۴-۴-۳ مقایسه شاخصهای آماری واژگان بیانی و تولید کلمه در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون ۸۱
جدول ۴-۵-۱ مقایسه شاخص آماری تکمیل دستوری و واژگان بیانی در کودکان ۵ ساله طبیعی ۸۱
جدول ۴-۵-۲ مقایسه شاخصهای آماری تکمیل دستوری و تولید کلمه در کودکان ۵ ساله طبیعی ۸۲
جدول ۴-۵-۳ مقایسه شاخصهای آماری واژگان بیانی و تولید کلمه در کودکان ۵ ساله طبیعی ۸۳
جدول ۴-۶-۱ مقایسه همزمان میانگین شاخصهای آماری تکمیل دستوری، واژگان بیانی و تولید کلمه در کودکان ۵ ساله عقلی سندرم داون ۸۳
جدول ۴-۶-۲ مقایسه همزمان میانگین شاخصهای آماری تکمیل دستوری، واژگان بیانی و تولید کلمه در کودکان ۵ ساله طبیعی ۸۴

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

فصل اول

م&م

طرم تحقیق